

„Grozījumi Bērnu tiesību aizsardzības likumā”

Izdarīt Bērnu tiesību aizsardzības likumā (Latvijas Republikas Saeimas un Ministru Kabineta Ziņotājs, 1998, 15.nr.; 2000, 8., 12.nr.; 2001, 24.nr.; 2002, 23.nr.; 2003, 12.nr.; 2004, 12.nr.; 2005, 8.nr.; 2006, 22.nr.; 2007, 9.nr.; 2008, 15.nr.; 2009, 14., 23.nr.; Latvijas Vēstnesis, 2009, 193.nr.; 2010, 47.nr., 205.nr.) šādus grozījumus:

1. Papildināt 1.panta 12.punktu pēc vārdiem „pazemojot viņu” ar vārdiem: „vardarbīgi izturoties pret bērna tuvinieku bērna klātbūtnē.”

2. Papildināt 1.pantu ar 17.punktu šādā redakcijā:
„17. Bērnu uzraudzības pakalpojuma sniedzējs – Veselības inspekcijā reģistrējies komersants, biedrība, nodibinājums vai fiziska persona, kuras darbības veids ir bērnu uzraudzība (pieskatīšana).”

3. Izteikt 20.pantu šādā redakcijā:

„(1) Valsts nodrošina, ka šādiem valsts un pašvaldību institūciju speciālistiem, kuri izskata lietas, kas saistītas ar bērna tiesību aizsardzību, ir speciālas zināšanas bērnu tiesību aizsardzības jomā:

- 1) bāriņtiesu darbiniekiem;
- 2) pašvaldību administratīvo komisiju vadītājiem vai pašvaldību administratīvo komisiju bērnu lietu apakškomisiju vadītājiem;
- 3) pašvaldību pedagoģiski medicīnisko komisiju vadītājiem;
- 4) pašvaldību policijas darbiniekiem, kuri strādā ar bērniem un ģimenēm;
- 5) pašvaldību sociālā dienesta sociālajiem darbiniekiem, kuri strādā ar bērniem un ģimenēm;
- 6) prokuroriem;
- 7) tiesnešiem;
- 8) Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspektoriem;
- 9) Valsts pedagoģiski medicīniskās komisijas vadītājam;
- 10) Valsts policijas Kārtības policijas inspektoriem darbam ar nepilngadīgajiem un Kriminālpolicijas inspektoriem, kuri izskata ar bērnu tiesību pārkāpumiem vai bērnu izdarītiem likumpārkāpumiem saistītas lietas;
- 11) citām personām, ja ar šo personu pieņemtu pārvaldes lēmumu (it īpaši administratīvo aktu), tiesas nolēmumu, kriminālprocesuālu lēmumu, faktisko rīcību vai cita veida darba vai dienesta pienākumu veikšanu tiek vai var tikt skartas bērna tiesības un tiesiskās intereses.

(2) Valsts nodrošina, ka šādiem valsts un pašvaldību institūciju speciālistiem ir speciālas zināšanas bērnu tiesību aizsardzības jomā:

- 1) ārpusģimenes aprūpes iestāžu sociālajiem darbiniekiem, sociālajiem rehabilitētājiem, sociālajiem aprūpētājiem;
- 2) izglītības iestāžu vadītājiem un vadītāju vietniekiem audzināšanas darbā;
- 3) jaunatnes lietu speciālistiem;
- 4) sociālajiem pedagogiem un psihologiem, kuri strādā ar bērniem;
- 5) soda izciešanas vietu (audzināšanas iestādes) darbiniekiem, kuri strādā ar nepilngadīgajiem;
- 6) vispārizglītojošo izglītības iestāžu pedagogiem.

(3) Speciālo zināšanu bērnu tiesību aizsardzības jomā saturu, apjomu un apgūšanas kārtību nosaka Ministru kabinets.

(4) Iesniegumi un sūdzības, kas saistītas ar bērna tiesību aizsardzību, izskatāmas nekavējoties.

(5) Bērnām tiek dota iespēja tikt uzklautām jebkādas ar viņu saistītās iztiesāšanas vai administratīvās procedūras vai nu tieši, vai ar sava likumīgā pārstāvja vai attiecīgas institūcijas starpniecību.

(6) Kriminālprocesam, kas saistīts ar bērnu tiesību vai interešu nodrošināšanu, saprātīga termiņa nodrošināšanā ir priekšrocība salīdzinājumā ar pārējiem kriminālprocešiem pret pilngadīgu personu.

(7) Lietas, kas saistītas ar bērna tiesību vai interešu nodrošināšanu, arī krimināllietas, kurās tiesājams ir nepilngadīgs, tiesā izskatāmas ārpus kārtas.”

4. Papildināt likumu ar 20.¹ pantu šādā redakcijā:

„20.¹ pants. Psihologa atzinums (slēdziens) tiesai lietās, kas izriet no aizgādības un saskarsmes tiesībām, bāriņtiesai, policijai un prokuratūrai

(1) Psihologa atzinumu (slēdzienu) tiesai lietās, kas izriet no aizgādības un saskarsmes tiesībām, bāriņtiesai, policijai un prokuratūrai ir tiesīga sniegt persona, kura ieguvusi vismaz maģistra grādu psiholoģijā un veikusi profesionālo darbību ģimeņu ar bērniem konsultēšanā vismaz piecus gadus.

(2) Psihologa atzinumā (slēdzienā) norāda:

- 1) institūciju, kas pieprasījusi atzinumu;
- 2) psiholoģiskās izpētes mērķi;
- 3) psiholoģiskās izpētes laiku un vietu;
- 4) pamatinformāciju par bērnu, kas ir nepieciešama vai var būt nepieciešama atzinuma sniegšanas procesā;
- 5) psiholoģiskajā izpētē izmantotās metodes;
- 6) novērojumus izpētes laikā, klienta motivāciju un izpētes ierobežojumus;
- 7) psiholoģiskās izpētes rezultātus un analīzi;
- 8) argumentētus secinājumus un ieteikumus;
- 9) informāciju par konfidencialitāti;
- 10) psihologa vārdu, uzvārdu, augstskolu, diploma numuru, iegūto grādu, atzinuma sniegšanas datumu.”

5. Papildināt 24.panta sesto daļu pēc vārda „vecāku” ar vārdiem „vai personas, kuras aprūpē bērns nodots”.

6. Papildināt 24.pantu ar septīto daļu šādā redakcijā:

„(7) Vecāku vai personas, kuras aprūpē bērns nodots, pienākums ir nodrošināt bērna, kurš sasniedzis septiņu gadu vecumu, samērīgu uzraudzību, lai netiktu apdraudēta viņa dzīvība vai veselība.”

7. Izteikt 29.pantu šādā redakcijā:

„29.pants. Aprūpes nodrošināšana bērnam pēc vecāku lūguma

„(1) Pašvaldības sociālais dienests sadarbībā ar bāriņtiesu nodrošina bērnam aprūpi pie ārpusģimenes aprūpes pakalpojumu sniedzēja pēc vecāku lūguma, ja viņi sakarā ar ārstēšanos nespēj bērnu aprūpēt.

(2) Pēc jaundzimušā bērna mātes lūguma, ja viņai nav iztikas līdzekļu vai pajumtes, māte uzņemama bērnu aprūpes iestādē kopā ar bērnu uz laiku, kamēr viņa baro bērnu ar krūti.

(3) Pašvaldības sociālais dienests pēc vecāku lūguma nodrošina ģimenei nepieciešamo sociālo palīdzību, sociālos pakalpojumus vai bērna aprūpi pie ārpusģimenes pakalpojuma sniedzēja, ja bērna veselības stāvokļa dēļ vecāki nevar viņu aprūpēt.”

8. Izteikt 30.pantu šādā redakcijā:

„(1) Vecākiem ir pienākums samaksāt par ārpusģimenes aprūpes pakalpojumiem. Ministru kabinets nosaka ārpusģimenes aprūpes pakalpojumu samaksas kārtību un apmēru. Ja bērna ārpusģimenes aprūpes pakalpojums tiek nodrošināts, ieceļot bērnam aizbildni, samaksa par to tiek nodrošināta atbilstoši šā likuma 35.panta trešajai daļai.

(2) Tas apstāklis, ka vecāki nevar samaksāt par bērna ārpusģimenes aprūpi, nevar būt par pamatu ārpusģimenes pakalpojumu nesniegšanai. Maksa par pakalpojumiem šajos gadījumos tiek segta attiecīgi no valsts vai pašvaldības budžeta un pēc tam atgūstama no vecākiem Civilprocesa likumā noteiktajā kārtībā.

(3) No samaksas par bērna ārpusģimenes aprūpes pakalpojumiem bērna vecāks tiek atbrīvots, ja:

1) bērns mātei piedzimis noziedzīga nodarījuma pret dzimumneaizskaramību rezultātā vai bērna māte atzīta par cietušo kriminālprocesā, kas uzsākts saistībā ar šāda noziedzīga nodarījuma izdarīšanu, un bērns nodots ārpusģimenes aprūpē uzreiz pēc dzimšanas;

2) bērna vecāks atrodas ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā;

3) bērna vecāks atzīts par rīcībnespējīgu garīgas slimības vai plānprātības dēļ;

4) bērna aprūpe tiek nodrošināta šā likuma 29.pantā noteiktajos gadījumos;
 5) pašvaldības sociālais dienests ir sniedzis pamatotu atzinumu par vecāka iesaistīšanos savu problēmu risināšanā.

(4) Bērna vecākiem ir pienākums gādāt par bērna uzturēšanu vai samaksāt par bērna aprūpes pakalpojumiem arī tad, ja vienam vai abiem vecākiem ar tiesas spriedumu atņemtas aizgādības tiesības.

(5) Bērna un ģimenes pabalsti ārpusģimenes aprūpes laikā vecākiem netiek izmaksāti.”

9. Papildināt 35.pantu ar trešo daļu šādā redakcijā:

„(3) Ja ārpusģimenes aprūpes pakalpojums tiek nodrošināts, ieceļot bērnam aizbildni, vecākiem ir pienākums maksāt aizbildnim uzturlīdzekļus bērnam nepieciešamajā apmērā, bet ne mazāk kā normatīvajos aktos noteikto minimālo uzturlīdzekļu apmērā. Ja vecāki uzturlīdzekļus nemaksā, aizbildnim ir pienākums piedzīt tos Civilprocesa likumā noteiktajā kārtībā. Ja tiesas nolēmuma par uzturlīdzekļu piedziņu izpilde Civilprocesa likumā noteiktajā kārtībā ir atzīta par neiespējamu vai ja vecāki tiesas nolēmumu par uzturlīdzekļu piedziņu pilda apmērā, kas ir mazāks par normatīvajos aktos par minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērnam noteikto, aizbildnim jāvēršas Uzturlīdzekļu garantiju fonda administrācijā.”

10. Papildināt 40.pantā

pirmajā daļā pēc vārdiem „sociālās korekcijas izglītības iestādes vadītājam” ar vārdiem „sociālās rehabilitācijas iestādes vadītājam”;

otrajā daļā pēc vārdiem „sociālās korekcijas izglītības iestādēs vadītājs” ar vārdiem „sociālās rehabilitācijas iestādes vadītājs”.

11. 45.³ pantā

izteikt trešo daļu šādā redakcijā:

„(3) Bāriņtiesa, kas pieņēmusi lēmumu par viesģimenes statusa piešķiršanu, ne retāk kā reizi gadā izvērtē viesģimenes piemērotību viesģimenes statusam atbilstoši šā panta otrās daļas 1. un 2.punktā noteiktajiem vērtēšanas kritērijiem.”

papildināt pantu ar (3)¹ daļu šādā redakcijā:

„(3¹) Ja bāriņtiesa konstatē, ka viesģimene nepilda viesģimenes pienākumus atbilstoši bērna interesēm vai nav piemērota viesģimenes statusam, kā arī, ja viesģimenes atsakās no viesģimenes pienākumu pildīšanas, bāriņtiesa nekavējoties pieņem lēmumu par viesģimenes statusa atņemšanu.”

12. Aizstāt 50.panta trešajā daļā vārdus „Radio un televīzijas” ar vārdiem „Elektronisko plašsaziņas līdzekļu”.

13. Izteikt 50.³ pantu šādā redakcijā:

„(1) Ja vecāki vai persona, kas viņus aizstāj, nevar nodrošināt, ka viņu prombūtnes laikā bērns līdz septiņu gadu vecumam atrodas uzticamas personas klātbūtnē, viņiem ir pienākums nodrošināt bērna pieskatīšanu pie bērna uzraudzības pakalpojuma sniedzēja bērna dzīves vietā vai citā bērna pieskatīšanai paredzētā vietā.

(2) Bērnu uzraudzības pakalpojumu sniedzējs pakalpojuma sniegšanas vietā nodrošina bērnam atbilstošu vidi, kas nerada draudus viņa drošībai, dzīvībai, veselībai, tikumībai un pilnvērtīgai attīstībai. Prasības bērnu uzraudzības pakalpojuma sniedzējam (tā darbiniekiem), viņa kvalifikācijai, pakalpojuma sniegšanas vietas higiēnas, drošuma un aprīkojuma prasības, pakalpojuma sniegšanas kārtību, uzraudzībā pieņemto maksimāli pieļaujamo bērnu skaitu un citus pakalpojuma sniegšanas noteikumus nosaka Ministru kabinets.

(3) Šā likuma 72.pantā noteiktie ierobežojumi attiecināmi uz bērnu uzraudzības pakalpojumu sniedzēju (tā darbiniekiem).”

14. Papildināt likuma 52.pantu ar 3.¹ daļu šādā redakcijā:

„(3¹) Ja bērna likumiskais pārstāvis vēlas pārtraukt rehabilitācijas pakalpojumu sniegšanu bērnam, bet sociālās rehabilitācijas iestādes darbinieks uzskata, ka rehabilitācijas pakalpojumu sniegšana ir šā bērna interesēs saistībā ar aizdomām par vardarbību pret bērnu ģimenē, sociālās rehabilitācijas iestāde nekavējoties paziņo par to bāriņtiesai un rehabilitācijas pakalpojuma sniegšana sociālās rehabilitācijas iestādē tiek turpināta bez likumisko pārstāvju piekrišanas līdz brīdim, kamēr bāriņtiesa ne ilgāk kā 72 stundu laikā pieņem vienpersonisku lēmumu atbilstoši Bāriņtiesu likumam. Pēc minētā lēmuma pieņemšanas bāriņtiesa sadarbībā ar sociālo dienestu nodrošina rehabilitācijas pakalpojuma turpināšanu bērnam rehabilitācijas iestādē.”

15. Papildināt Pārejas noteikumus ar 19.punktu šādā redakcijā:

„19. Ja aizbildnis, kuram aizbildnība nodibināta pirms šā likuma 35.panta trešās daļas stāšanās spēkā, nesaņem uzturlīdzekļus no bērna vecākiem, viņa pienākums ir līdz 2013.gada 1.janvārim vērsties tiesā un pieprasīt tos Civilprocesa likumā noteiktajā kārtībā.”

16. Papildināt Pārejas noteikumus ar 20.punktu šādā redakcijā:

„50.³ panta otrā daļa stājas spēkā 2012.gada 1.martā.”

Labklājības ministre

I.Jurševska

17.05.2011. 11:33

1412

V.Boļšakova

67021610, Viktorija.Bolsakova@lm.gov.lv